

LANDELIJK CENTRUM
COMMISSIES TOEZICHT
ARRESTANTENZORG

JAARVERSLAG 2013

Inhoudsopgave

Hoofdstuk I Het landelijk centrum CTA

Paragraaf 1, Ontstaansgeschiedenis.....	3
Paragraaf 2, Het startdocument	4
Paragraaf 3, Producten	5
Paragraaf 4, Vertegenwoordiging	6

Hoofdstuk II De regionale Commissies van Toezicht Arrestantenzorg

Paragraaf 1, Algemeen	9
Paragraaf 2, De jaarverslagen van de CTA's.....	10

Bijlagen.....	13
---------------	----

HOOFDSTUK I

HET LANDELIJK CENTRUM

Paragraaf 1   Ontstaansgeschiedenis

Sinds 2001 is in regelgeving vastgelegd dat er onafhankelijke commissies zijn die toezicht houden op de arrestantenzorg zoals deze door de politie wordt verleend. Op dat moment was de politie onder de Politiewet 1993 georganiseerd in 25 zelfstandige regionale politieregio's en het Korps Landelijke Politiediensten. De afgelopen jaren kwamen de leden van de toenmalige Commissies van Toezicht op de Politiecellen (CTPC) diverse keren landelijk bij elkaar om kennis en ervaringen uit te wisselen en aldus de kwaliteit van het toezicht te bevorderen.

De ontwikkelingen richting een Nationale politie, uiteindelijk vastgelegd in de Politiewet 2012, bracht de leden van de CTPC's er in 2011 toe om hun visie op de positie en rol van de CTPC's in het nieuwe bestel vast te leggen in een document dat begin 2012 aangeboden werd aan de kwartiermaker Nationale politie (thans de korpschef Nationale politie). Zij stelden daarin onder meer voor om een landelijk centrum in te richten bestaande uit maximaal vier roulerende leden en een secretaris. De opdracht voor dat landelijk centrum zou onder meer zijn het opstellen van kwaliteitscriteria waaraan een inspectie minimaal dient te voldoen, het stimuleren van de overname van best practices en het bevorderen -waar aangewezen- van ook overigens uniformering van werkwijzen.

In de, in overleg met de CTPC's, door de korpschef vastgestelde Regeling toezicht arrestantenzorg 2013 (Rta) is dit voorstel integraal overgenomen en wel als volgt:

Artikel 5   Landelijk centrum

- 1. Maximaal vier voorzitters van de commissies vormen een landelijk centrum voor toezicht op de kwaliteit van de arrestantenzorg. De korpschef wijst een secretaris aan.*
- 2. Elk jaar rouleert één van de voorzitters met een voorzitter uit een andere eenheid.*
- 3. Het landelijk centrum ontwikkelt ten behoeve van de commissies criteria met betrekking tot de kwaliteit en frequentie van inspecties. Zij stelt periodiek specifieke thema's vast waaraan tijdens de inspecties aandacht wordt besteed.*
- 4. Het landelijk centrum rapporteert jaarlijks aan de korpschef over haar activiteiten en over de landelijke ontwikkelingen die verband houden met de werkzaamheden van de commissies van toezicht arrestantenzorg.*

Nadat per 1 januari 2013 de tien nieuwe Commissies van Toezicht Arrestantenzorg (CTA), elk verbonden aan één van de tien regionale eenheden, waren ingesteld en hun leden waren benoemd, kon op 27 maart 2013 de eerste landelijke bijeenkomst plaatsvinden van de (plaatsvervangend) voorzitters en secretarissen van de CTA's. Tijdens deze vergadering zijn de leden van het landelijk centrum CTA (hierna: het LC) voor 2013 benoemd: de heer prof. dr. mr. W. Huisman (die later binnen het LC tot voorzitter werd benoemd) namens eenheid Amsterdam, de heer J. Verhoeff namens eenheid Noord-Nederland, de heer drs. J.F.H.A.B. Waals namens eenheid Limburg en mevrouw mr. E.J. van Duijn namens eenheid Midden-Nederland. De korpschef heeft als ambtelijk secretaris aangewezen mevrouw mr. W.M. Verhoeven-Beckers, juridisch adviseur binnen de korpsstaf.

De vergadering gaf het LC als opdracht mee zich in 2013 te wijden aan de volgende onderwerpen:

1. Een notitie over het landelijk centrum: taak, positie, benoemingsprocedure.
2. Format voor het jaarverslag
3. Format voor inspecties

Paragraaf 2   Het startdocument

Conform de opdracht van de vergadering d.d. 27 maart 2013 is het LC als eerste aan de slag gegaan met een notitie over het LC zelf. Eerder genoemd artikel 5 Rta gaf de contouren aan voor het LC, maar een verdere concrete invulling daarvan was noodzakelijk. In juni 2013 stelde het LC het startdocument vast. *Het startdocument is als bijlage 1 bij dit verslag gevoegd.*

Taken LC

In dit startdocument zijn de volgende taken voor het LC vastgesteld:

- A. Het bevorderen van een goed functionerende communicatie tussen het landelijk centrum en de 10 CTA's.
- B. Het opstellen van kwaliteitscriteria voor het toezicht op de arrestantenzorg door de politie en het in de vorm van intervisie toetsen of de CTA's de goede dingen doen, op een goede wijze, door de goede mensen en op de goede momenten.
- C. Het voorstellen van de bijzondere thema's die bij die inspecties door CTA's aan bod dienen te komen. Onderdeel van dit schema is een advies over de te volgen werkwijze bij de inspecties.
- D. Het verzamelen en voor CTA's beschikbaar maken van de vigerende wetten, verordeningen en voorschriften die relevant zijn voor het werk van de CTA's. De ontwikkeling van nieuwe wet- en regelgeving dient gevolgd te worden.
- E. Het bevorderen van een uniforme verslaglegging per inspectie en jaarverslag van iedere CTA.
- F. Het actief participeren in bestaande netwerken van organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij de zorg voor arrestanten, welke arrestanten niet vallen onder het werkterrein van de CTA's. Dat participeren is gericht op de uitwisseling van kennis, de ontwikkeling van good practices en de samenwerking bij projecten die de reikwijdte van de organisatie te boven gaan.
- G. Het landelijk centrum onderzoekt de mogelijkheid om aangewezen te worden als NPM.
- H. Het organiseren van jaarlijks overleg voor alle (plaatsvervangend) voorzitters van de 10 CTA's, en een tweejaarlijkse conferentie voor alle leden, waarbij nieuwe inzichten en nieuwe kennis kunnen worden toegelicht en ervaringen kunnen worden gedeeld, om zo te komen tot verbetering van de kwaliteit van (het toezicht op) de arrestantenzorg en de ontwikkeling van good practices.

De positie van het LC

De positie van het landelijk centrum ten opzichte van de CTA's laat zich, zo stelt het Startdocument, met drie begrippen typeren: faciliterend, coördinerend en vertegenwoordigend.

Het landelijk centrum *faciliteert* het werk van de CTA's. Het landelijk centrum ondersteunt de CTA's bij het waarborgen van een kwaliteitsniveau van toezicht op arrestantenzorg. Het landelijk centrum *coördineert* het landelijk toezicht op arrestantenzorg door te zorgen voor een overzicht van de werkzaamheden van de CTA's en waar nodig een standaardisering van deze werkzaamheden. Volgens de Rta ontwikkelt het landelijk centrum

ten behoeve van de CTA's criteria met betrekking tot de kwaliteit en frequentie van inspecties.

Het landelijk centrum *vertegenwoordigt* de CTA's naar andere partijen wanneer namens de hen gezamenlijk moet worden gesproken.

Producten van het LC

Ter uitvoering van de hierboven omschreven taken, is in het Startdocument vastgesteld dat het landelijk centrum de volgende producten zal leveren:

- Selectieprocedures
- Standaard verklaring geheimhouding
- Format inspectie
- Format jaarverslag per eenheid
- Format jaarverslag landelijk centrum
- Landelijke bijeenkomsten
- Keuzemodel voor specifieke thema's
- Website/virtueel kantoor

Paragraaf 3   Producten

1. Rooster bemensing LC

Tijdens de landelijke vergadering op 27 maart 2013 zijn de vier leden van het LC gekozen voor het jaar 2013. Verkiezing vond plaats door te stemmen op een vijftal kandidaten. De vergadering heeft dit niet als een passende wijze van bemensing van het LC ervaren, met name vanwege de onbekendheid met de kandidaten. Het nieuwe LC is dan ook verzocht om zo spoedig mogelijk een andere wijze van bemensing van het LC te ontwikkelen.

Het LC is gekomen tot een vast rooster, waarin geen personen maar eenheden rouleren. Ieder jaar valt er één eenheid af en komt er een nieuwe eenheid bij. De voorzitter van de CTA van die eenheid is dan ambtshalve lid van het LC. De vier leden van het LC wijzen jaarlijks een voorzitter aan uit hun midden. *Het rooster is als bijlage 2 bij dit verslag gevoegd.*

2. Standaard vacaturetekst

Tijdens de landelijke vergadering op 27 maart 2013 is een modelvacaturetekst besproken die door de CTA van eenheid Rotterdam was opgesteld. Daar was met name behoefte aan omdat de benoeming van veel commissieleden met ingang van 1 januari 2014 eindigde. Door het LC is dit model naar aanleiding van opmerkingen ter vergadering aangepast en vervolgens verspreid onder de regionale CTA's. *De modeltekst is als bijlage 3 bij dit verslag gevoegd.*

3. Geheimhoudingsverklaring

Via mailberichten ontving het LC vragen over een model geheimhoudingsverklaring. Aan de hand van enkele reeds gangbare exemplaren heeft het LC een geheimhoudingsverklaring opgesteld en verspreid onder de regionale CTA's. *De geheimhoudingsverklaring is als bijlage 4 bij dit verslag gevoegd.*

4. Rapportagemodel

Een belangrijke opdracht voor het LC was het ontwikkelen van een rapportagemodel ten behoeve van de inspecties die door de CTA's worden verricht. In de afgelopen jaren hebben

de toenmalige CTPC's bij de uitvoering van hun werkzaamheden in verschillende mate van verschillende rapportageformulieren gebruik gemaakt. Zij hadden onafhankelijk van elkaar werkwijzen ontwikkeld voor de uitvoering van de inspecties. Hoewel in het algemeen dezelfde aspecten van de arrestantenzorg geïnspecteerd werden gebeurde dit op verschillende en daardoor vaak moeilijk met elkaar te vergelijken wijzen.

Nu sprake is van één landelijke politieorganisatie is het des te meer van belang dat er eenduidigheid komt in de wijze van inspecteren door de tien CTA's. De politie streeft naar eenduidigheid en uniformiteit in haar werkzaamheden, waaronder de arrestantenzorg. Het toezicht op die arrestantenzorg dient aan te sluiten bij die ontwikkeling, mede om tot vergelijkingen te kunnen komen en aldus een reëel totaalbeeld te kunnen schetsen van de arrestantenzorg binnen de Nederlandse politie.

In 2013 is het LC dan ook van start gegaan met het ontwikkelen van een rapportagemodel en wel aan de hand van diverse door de CTPC's gebruikte exemplaren. Daarbij moet gezocht worden naar een evenwicht tussen enerzijds een zo compleet mogelijk model, anderzijds een werkzaam model in die zin dat het invullen van het model niet een doel op zich wordt in plaats van een hulpmiddel. In het najaar is een eerste concept gereed gekomen dat in november en december door een viertal commissies is getest. Hun ervaringen hebben geleid tot aanpassingen van het model. Op 21 februari 2014 vindt er een landelijke conferentie plaats voor alle leden van de CTA's, waarin het model besproken zal worden, zodat zo spoedig mogelijk daarna de uitrol daarvan kan plaatsvinden.

5. Model jaarverslag

Vanwege de hierboven omschreven eenduidigheid en uniformiteit is het tevens van belang dat de jaarverslagen van de CTA's op dezelfde leest geschoeid zijn. Bovendien moet dit aansluiten op het rapportagemodel, zodat de verzameling van rapportages die door het jaar heen opgeleverd worden relatief eenvoudig te verwerken zullen zijn tot een jaarverslag. Het jaar 2013 is een overgangsjaar geweest. Er is veel aandacht besteed aan de omvorming van 22 CTPC's tot 10 CTA's: men moest elkaar en elkaars werkwijzen leren kennen om tot een nieuwe commissie te komen. Van een landelijk uniforme werkwijze was nog geen sprake, mede vanwege het ontbreken van een uniform rapportagemodel.

Dit alles maakt dat van een uniform jaarverslag over 2013 slechts in beperkte mate sprake kan zijn. Het LC heeft wel een advies aan de CTA's opgesteld waarin de onderwerpen zijn genoemd waaraan iedere CTA aandacht zou moeten besteden in haar jaarverslag over 2013. Op deze manier wordt toch zoveel mogelijk gewerkt aan het verkrijgen van één landelijke beeld over de kwaliteit van de arrestantenzorg in Nederland en kan op de ontwikkeling van die kwaliteit beter gestuurd worden. *Het bedoelde advies is als bijlage 5 bij dit verslag gevoegd.*

Paragraaf 4 Overleggen

1. Het Ministerie van Veiligheid en Justitie

In 2013 is er contact geweest met het Ministerie over nieuwe regelgeving. Met ingang van 1 januari 2013 trad de Regeling beheer politie in werking, waarin de grondslag voor het bestaan van de CTA's is vastgelegd. In 2013 is het Ministerie aan de slag gegaan met het zogenaamde Besluit beheer politie, een algemene maatregel van bestuur die eerder genoemde Regeling moet vervangen. Ook in het Besluit zijn artikelen opgenomen over het toezicht op de arrestantenzorg. Bij brief van 28 maart 2013 heeft het Ministerie het LC gevraagd om advies over het concept van het Besluit beheer politie waar het bedoelde artikelen betreft. Bij brief d.d. 29 april 2013 heeft het LC gevraagd advies afgegeven. Het concept-Besluit beheer politie bepaalt onder meer dat het aan de Minister is om nadere regels te stellen omtrent het toezicht door de CTA's. In de Regeling beheer politie werd deze opdracht aan de korpschef verstrekt, die daaraan gevolg heeft gegeven met de Regeling

toezicht arrestantenzorg 2013. Deze regeling zal in 2014 vervangen worden door een ministeriële regeling en ook daarover zal het LC door het Ministerie geconsulteerd worden.

2. De korpschef

Waar de politiechefs van de eenheden eerste gesprekspartner zijn voor de regionale CTA's is de korpschef dit waar nodig voor het LC.

Het is aan de korpschef om het LC te faciliteren in de vorm van het voorzien in een ambtelijk secretariaat en eventuele andere praktische faciliteiten, zoals vergaderlocaties en te zijner tijd een website en/of virtueel kantoor. Dat is gebeurd door de aanwijzing van mevrouw Verhoeven-Beckers als secretaris. Vergaderingen vinden plaats in het centraal gelegen politiebureau van eenheid Midden-Nederland in Utrecht.

Voorts is het in ieder geval in 2013 aan de korpschef geweest om bepaalde regelingen vast te stellen: met ingang van 1 januari 2013 de Rta en met ingang van 1 juli 2014 de Regeling vergoedingen commissies politie. Over de Rta vond consultatie in 2012 plaats, en dus voor het ontstaan van het LC (een vertegenwoordiging van de CTPC's is destijds geconsulteerd). Consultatie over de Regeling aangaande de vergoedingen vond plaats in 2013. Het LC heeft helaas moeten constateren dat de korpschef het advies inzake de vergoedingen niet heeft overgenomen. Bovendien verliep de communicatie daarover niet goed. Het LC heeft daarover op 8 januari 2014 een brief gestuurd aan de korpschef. Op het vervolg daarop zal in het jaarverslag over 2014 worden ingegaan.

Tot slot zullen waar nodig algemene zaken betreffende het toezicht op de arrestantenzorg, bijzondere ontwikkelingen, (zorgwekkende) terugkerende bevindingen etcetera door het LC met de korpschef besproken worden. In 2013, het jaar dat vooral in het teken stond van de overgang naar de nieuwe situatie, is voor een dergelijk gesprek nog geen aanleiding geweest.

3. De NPM's: National Prevention Mechanisms

Op 28 september 2010 heeft Nederland OPCAT geratificeerd.¹ Het doel van OPCAT² is om foltering te voorkomen en toe te zien op de naleving van mensenrechten van gedetineerden.³ De VN zet hiervoor de internationale toezichthouder (SPT⁴) in en op nationaal niveau de nationale toezichthouder(s) (NPM) die regelmatig detentieplaatsen bezoeken. Bij de ratificatie van OPCAT geeft de verdragspartij (landen) toestemming voor internationaal toezicht door de SPT en daarnaast dient op nationaal niveau één of meerdere toezichthouders te worden aangewezen of opgericht.

In december 2011 heeft de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie een zestal organisaties als NPM aangewezen en daarnaast een viertal toehoorders aan het NPM-overleg.⁵ De IVenJ is benoemd als coördinator van het Nederlandse NPM-netwerk. Deze constructie vloeit voort uit het feit dat er in Nederland meerdere toezichthouders bevoegd zijn om plaatsen te bezoeken waar mensen tegen hun wil worden vastgehouden. Geen enkele organisatie heeft nieuwe of meer bevoegdheden gekregen bij aanwijzing als (toehoorder)NPM(-overleg) noch personeel of financiële middelen. In de praktijk wordt geen onderscheid gemaakt tussen 'NPM's' en 'toehoorders aan NPM-overleg'.

---

¹ OPCAT werd op 18 december 2002 aangenomen door de VN en trad op 22 juni 2006 in werking. In februari 2014 hadden in totaal 71 landen het protocol geratificeerd en 52 landen hebben een NPM aangewezen.

² Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment.

³ Article 1 OPCAT: The objective of the present Protocol is to establish a system of regular visits undertaken by independent international and national bodies to places where people are deprived of their liberty, in order to prevent torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

⁴ Het Subcommittee on Prevention of Torture bestaat uit 25 experts.

⁵ ISt, IOOV, IGZ, IJZ, CITT en RSJ en als toehoorders de CvT, CTA en CVT KMar.

De CTA's zijn benoemd als toehoorder en het LC neemt namens hen deel aan de landelijke NPM-overleggen. In 2013 zijn er drie overleggen geweest. Bij de laatste daarvan trad het LC in samenwerking met politie-eenheid Amsterdam op als gastheer. Deze bijeenkomsten staan in het teken van uitwisseling van kennis en ervaring, stand van zaken per organisatie en de ontwikkeling richting samenwerking tussen de verschillende NPM's en toehoorders, eventuele gezamenlijke inspecties en een gezamenlijke missie en visie. Ook is het gezamenlijke jaarverslag over 2012 onderwerp van gesprek geweest. Het aandeel van de CTA in dat jaarverslag is beperkt gebleven tot een algemene omschrijving van samenstelling, organisatie en werkwijze van de CTA's. Gelet op het feit dat in 2012 nog sprake was van 22 zelfstandig opererende CTPC's was een verslag over de feitelijk in 2012 verrichte werkzaamheden en bevindingen niet mogelijk.

HOOFDSTUK II

DE REGIONALE COMMISSIES VAN TOEZICHT ARRESTANTENZORG

1. Algemeen

Onder het regime van de Politiewet 1993 bestonden er 25 regionale politiekorpsen en het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). Voor ieder korps was er een Commissie Toezicht Politiecellen (CTPC), met dien verstande dat sommige CTPC's twee of drie korpsen bedienden, zodat er in totaal 22 CTPC's bestonden. Met de invoering van de Politiewet 2012 ontstond er één nationale politie, verdeeld in tien regionale eenheden en een landelijke eenheid (voorheen KLPD). De 22 CTPC's zijn met ingang van 1 januari 2013 opgegaan in 10 nieuwe CTA's, verbonden aan de regionale eenheden. Voor de landelijke eenheid is geen afzonderlijke commissie meer in het leven geroepen omdat deze niet beschikt over cellencomplexen, slechts over een klein aantal ophoudkamers. Toezicht daarop vindt plaats door de CTA's van de eenheden waarin deze ophoudkamers gelegen zijn. Zij rapporteren daarover aan de politiechef van de landelijke eenheid.

Op het gebied van regelgeving werden de bepalingen uit het voormalige Besluit beheer regionale politiekorpsen en de diverse regionale uitvoeringsregelingen vervangen door de Ministeriële Regeling beheer politie en de door de korpschef vastgestelde Regeling toezicht arrestantenzorg.

Het jaar 2013 heeft voor een groot deel in het teken gestaan van de gevolgen van deze wijzigingen. Het ging niet alleen om een nieuwe personele samenstelling van de commissies (door de samenvoegingen en door het vertrek van een groot aantal leden wier benoemingstermijn eindigde), maar ook om het samen zoeken naar een gemeenschappelijke werkwijze. De CTPC's kwamen weliswaar in de voorgaande jaren enkele keren in landelijk verband bij elkaar maar van een uniforme werkwijze was geen sprake.

Daarnaast bracht de nieuwe regelgeving een wijziging in de omvang van de werkzaamheden: toezicht vindt plaats op alle locaties waar de politie personen insluit en daarmee vallen nu ook de vele gerechtsgebouwen waar de (parket)politie verantwoordelijk is voor de zorg voor ingeslotenen binnen het toezicht door de CTA's.

Overigens verdient opmerking dat in de regelgeving en in de naamswijziging, van Commissie van Toezicht Politiecellen naar Commissie van Toezicht Arrestantenzorg, tot uitdrukking komt dat toezicht gehouden wordt op het volledige spectrum van de arrestantenzorg, niet slechts op de fysieke staat van cellen en cellencomplexen. Met deze wijziging is de in de loop der jaren gegroeide praktijk, waarin de nadruk in het toezicht steeds meer lag op bejegening en verzorging, geformaliseerd.

Geconcludeerd kan worden dat dit veranderingsproces goed verloopt. Er wordt, vanuit het LC en binnen de CTA's, nog volop in gezamenlijkheid gewerkt aan verbetering en behoud van de kwaliteit van het toezicht, maar de eerste stappen zijn gezet, de CTA's zijn "gesetteld". Dat geldt overigens niet alleen voor de interne en onderlinge samenwerking, maar zeker ook voor de positie van de CTA's ten opzichte van de politieorganisatie.

Geconcludeerd kan worden dat de CTA's, voortbouwend op de positie van de voormalige CTPC's, voldoende draagvlak hebben binnen de politieorganisatie. De CTA's kennen en worden gekend, hun adviezen en aanbevelingen worden merkbaar gewaardeerd en in acht genomen.

De CTA's hebben inmiddels allen hun jaarverslag over het jaar 2013 vastgesteld. Deze verslagen worden samen met dit verslag door het LC aangeboden aan en besproken met de korpschef.

2. De jaarverslagen van de CTA's

In dit verslag zal inhoudelijk niet worden ingegaan op de verslagen van de CTA's, deze spreken voor zich.

Wel is interessant om te vermelden dat de gezamenlijke CTA's 773 onaangekondigde bezoeken hebben gebracht aan 400 locaties, die variëren van een enkele ophoudkamer in een klein politiebureau tot grote cellencomplexen van de politie of binnen gerechtsgebouwen. Er zijn evenementen bezocht en CTA-leden waren aanwezig bij ontruimingsoefeningen. Er werden 689 gesprekken gevoerd met ingeslotenen. De frequentie waarmee locaties bezocht worden verschilt per soort locatie en per eenheid. Verschillen en overeenkomsten in werkwijzen hebben blijvend de aandacht van het LC met het oog op de taak van verbetering en behoud van de kwaliteit van het toezicht.

“Ter lering ende vermaeck” worden hieronder diverse passages uit de jaarverslagen geciteerd.

Den Haag

“Pilot transport

In 2013 heeft een pilot plaatsgevonden waarbij de arrestanten vanuit het land werden vervoerd naar de Penitentiare Inrichting in Alphen aan de Rijn en van daaruit ongeveer een half uur vóór de geplande aanvang van hun zitting werden overgebracht naar het Paleis van Justitie. Dat heeft het gedwongen verblijf in de zeer kleine cellen(zonder de mogelijkheid van luchten) aanzienlijk verkort. De Commissie betreurt het zeer dat de pilot niet is omgezet in een vaste werkwijze, als gevolg van onduidelijkheid over wie de financiën voor zijn rekening neemt.”

Noord Holland

“Een terugkerend probleem is het feit dat soms de schriftelijk autorisatie door de (hulp)officier van justitie om iemand in beperking te zetten ontbreekt, terwijl de beperkende maatregelen wél al worden toegepast. Het is een situatie waarin de arrestantenverzorger niet de autoriteit heeft om hier op de juiste manier mee om te gaan, hetgeen dan tot een niet toelaatbare situatie leidt.”

Rotterdam

“Aangezien de rechtbank zelf verantwoordelijk is voor een veilig en correct ingerichte luchtplaats, is de adviseur beveiliging van de rechtbank benaderd met het verzoek hierop actie te ondernemen. De commissie en de hoofden AZ bepleiten een eenduidig beleid t.a.v. de inrichting, veiligheidseisen en gebruik van luchtplaatsen op rechtbanklocaties.”

Midden-Nederland

" Er is onduidelijkheid over de ophoudkamers in Huizen, Loosdrecht en Weesp. Enkele ruimten worden gebruikt voor opslag en benut als bezemhok. Echter deze voorzieningen staan wel op de lijst als te controleren objecten. De commissie vraagt duidelijkheid: als ze niet meer bruikbaar zijn als ophoudkamers moeten ze buiten gebruik worden gesteld"

" Bij de ophoudkamers is in de verstrekking van voedsel regelmatig voorzien door de aanwezigheid van diepvries boterhammen. Soms eet men mee uit het lunchtrommeltje van een personeelslid"

Amsterdam

Ontruimingsoefening met 40 ROC studenten als arrestanten en twee Lotusslachtoffers:
"Bij evaluatie blijkt dat vijf cellen niet zijn ontruimd omdat zowel de arrestantenverzorgers als de brandweer dacht van de ander dat zij die cellen hadden ontruimd. Verder bleef de contactpersoon voor de brandweercommandant bij de BHV veel te lang in de rook staan. In werkelijkheid was ze dan al onwel geworden"

M.b.t. het opbergen van wapens voor het betreden van ruimten met arrestanten:
"zelfs leidinggevenden voelen de ruimte om hierover hun eigen afwijkende opvatting te hebben: protocollen zijn niet altijd praktisch, hij (chef van dienst) maakte zijn eigen inschatting en als er daardoor een probleem ontstaat nam hij de verantwoordelijkheid en moesten "ze" bij hem zijn"

Oost-Brabant

Voortschrijdend inzicht.

"Bij één van de inspecties waren de inspecteurs niet in het bezit van politielegitimatie en toegangsbatches en dat leidde tot vertraging en op het eerste oog ambtelijk handelen. Maar bij nader inzien was dit een correcte houding van de medewerkers, omdat anders mogelijk zou zijn dat een burger probleemloos een "inspectie" zou uitvoeren".

Oost-Nederland

Inspectie Zwarte Cross.

Nood breekt wet.

..... "De tijdelijke ophoudkamers zijn gehuurd van een bouwbedrijf die ze heeft gebouwd als tijdelijke voorziening toen een bureau in Rotterdam is verbouwd; deze zijn van hout. De huur van deze tijdelijke ophoudkamers is aanzienlijk voordeliger dan gebruik te maken van de ophoudbussen van justitie. Het is onduidelijk aan welke eisen/regels tijdelijke ophoudkamers moeten voldoen. Ook de aanwezige leiding wist dit niet".....

Noord-Nederland

"In Fryslân is het gebruikelijk dat in de ophoudkamers gelijk met het licht ook de observatiecamera wordt ingeschakeld, die vervolgens kan worden uitgelezen bij de receptie. Daaraan gaat geen besluit van een hulpofficier van justitie vooraf, terwijl ten aanzien van het aanzeggen veelal wordt volstaan met een in de ophoudkamer aangebrachte sticker."

BIJLAGE 1

**Landelijk centrum
Commissies van Toezicht Arrestantenzorg**

Startdocument

Juni 2013

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Taken	4
3. Positionering	7
4. Producten	9
5. Ondersteuning	13

1. Inleiding

In de Regeling beheer politie (naar verwachting in de loop van 2013 te vervangen door het Besluit beheer politie) heeft de Minister van Veiligheid en Justitie de grondslag neergelegd voor het bestaan van de Commissies van Toezicht Arrestantenzorg (CTA) onder het regime van de Politiewet 2012. Deze commissies moeten toezien op de zorg voor arrestanten zoals de Nederlandse politie deze uitvoert op de diverse haar daartoe beschikbare locaties.

De Minister heeft de korpschef de opdracht gegeven nadere regels te stellen over onder meer de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze van en de verslaglegging door de CTA's. De korpschef heeft daaraan gevolg gegeven in de Regeling toezicht arrestantenzorg 2013 (Rta). In die regeling is (overigens op initiatief van de gezamenlijke voormalige Commissies van Toezicht op de Politiecellen) onder meer vastgelegd dat er een landelijk centrum is voor toezicht op de kwaliteit van de arrestantenzorg.

Dit landelijk centrum bestaat uit vier voorzitters van de tien landelijke CTA's. In de regeling staan taken omschreven.

Tijdens de eerste landelijke bijeenkomst van de (plaatsvervangend) voorzitters van de tien nieuw gevormde CTA's op 27 maart 2013 zijn de leden van het landelijk centrum benoemd⁶ en hebben zij onder meer de opdracht gekregen om een notitie te schrijven waarin nader wordt ingegaan op de taken en de positie van het landelijk centrum en de door het landelijk centrum op te leveren producten. Met onderhavige notitie heeft het landelijk centrum hieraan uitvoering gegeven.

---

⁶ Tot eerste leden van het landelijke centrum zijn benoemd prof.dr.mr. W. Huisman (Amsterdam), drs. J.F.H.A.B. Waals (Limburg), de heer J. Verhoeff (Noord-Nederland) en mevrouw E.J. van Duijn (Midden Nederland). De heer Huisman is benoemd als voorzitter.

2. De taken van het Landelijk Centrum Commissies Toezicht Arrestantenzorg.

Eén van de consequenties van de Politiewet 2012 en het daarop gebaseerde Besluit Beheer Politie, is dat er in Nederland tien regionale CTA's zijn. Die tien CTA's zijn feitelijk samenvoegingen van de 22 Commissies van Toezicht op de Politiecellen die er voor de invoering van de nationale politie waren. Parallel aan die samenvoeging is het werkterrein van de nieuwe CTA's geherdefinieerd van toezicht op politiecellen tot toezicht op arrestantenzorg: het toezicht richt zich immers op de kwaliteit van de zorg aan arrestanten, op welke locatie deze ook wordt uitgevoerd. Concreet betekent dit dat het toezicht zich niet alleen richt op de zorg in politiecellencomplexen, maar ook in ophoudruimtes op politiebureaus en paleizen van justitie (voor zover de politie verantwoordelijk is voor de zorg voor de ingeslotenen aldaar) en tijdens vervoer van arrestanten. Er zijn weinig richtlijnen voor inspecties van de CTA's waardoor de kwaliteit van de inspecties moeilijk vergelijkbaar is, hetgeen overigens niet betekent dat er slecht wordt geïnspecteerd of dat er in de zorg voor arrestanten de afgelopen jaren geen vooruitgang is geboekt. Maar de komst van de nationale politie heeft wel geleid tot retrospectie en initiatieven die moeten leiden tot een verbeterd landelijk kwaliteits- en informatieniveau.

Vanwege de komst van de nationale politie zijn de voorzitters van deze 22 commissies in 2011 en 2012 enige malen bijeengewees. Dat heeft geleid tot een gezamenlijk document waarin de verwachting is uitgesproken dat met de komst van de nationale politie de werkwijzen en de primaire processen in de cellencomplexen en in relatie tot arrestanten, verdergaand geüniformeerd en gestandaardiseerd zullen worden. In dat kader is voor het eerst gesproken over de mogelijkheid het werkterrein van de CTA's te omschrijven als toezicht op de arrestantenzorg, hetgeen breder is dan het toezicht houden op politiecellencomplexen.

Tevens waren de voorzitters van mening dat het, gelet op de reorganisatie van de politie, voor de hand zou liggen dat, waar mogelijk en aangewezen, volgens een uniforme werkwijze, kwaliteitsformats, rapportages en jaarlijkse verslaglegging, gewerkt zou moeten worden. Dat zou via een groeimodel moeten gebeuren met respect voor de instandhouding van sommige regionale verschillen.

Voor het werken in het nieuwe politiebestedel kunnen de navolgende uitgangspunten worden geformuleerd:

- 1 De onafhankelijke CTA's houden toezicht op cellencomplexen, ophoudruimtes en andere lokalen waar ingeslotenen onder verantwoordelijkheid van de politie verblijven. Aan het ministerie van V en J is inmiddels de wens kenbaar gemaakt om aan de regelgeving toe te voegen dat de CTA's ook toezicht houden op het transport van ingeslotenen;
- 2 Er blijven regionaal werkende CTA's bestaan, omdat regionale verschillen veelal kenmerkend zijn, maar er wordt landelijk samengewerkt;
- 3 Door een vertegenwoordiging vanuit de regionale CTA's zal een klein landelijk centrum worden gevormd, bestaande uit maximaal 4 roulerende voorzitters en een ambtelijk secretaris;
- 4 Het landelijk centrum stelt ten behoeve van de CTA's kwaliteitscriteria op, waaraan een inspectie minimaal dient te voldoen, stimuleert de overname van *good practices* en bevordert, waar aangewezen, ook overigens uniformering van werkwijzen;
- 5 De CTA's stellen op voorstel van het landelijk centrum jaarlijks het minimum aantal inspecties vast van de plaatsen waar personen zijn ingesloten die op grond van de hier aan de orde zijnde regelgeving rechtens van hun vrijheid zijn beroofd;
- 6 Op voorstel van het landelijk centrum stellen de CTA's jaarlijks tenminste één thema vast dat tijdens de inspecties specifiek aandacht krijgt;
- 7 Er komt een eenduidige verslaglegging van gehouden inspecties, zodat op landelijk niveau in een gestapelde rapportage een totaalbeeld kan worden gegeven;
- 8 Het landelijk centrum brengt jaarlijks een openbaar verslag uit aan de Minister;

- 9 De CTA's brengen jaarlijks openbaar verslag uit aan de korpschef, alsmede aan het bestuur van de veiligheidsregio's binnen de eenheid en de presidenten van de rechtbanken en de voorzitters van de gerechtshoven.
- 10 De CTA's houden in het kader van bevindingen en aanbevelingen contact met de politiechefs van de regionale eenheden. Het landelijk centrum houdt voor zover nodig voor de uitvoering van zijn taken contact met de korpschef en Minister;
- 11 Het landelijk centrum adviseert de Minister en de CTA's over de gewenste samenstelling van de CTA's en over de wijze van werving en selectie van de leden van de CTA's.
- 12 Het landelijk centrum werkt zoveel mogelijk samen met andere organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij de zorg voor arrestanten, welke arrestanten niet vallen onder het werkterrein van de CTA's ;
- 13 Het landelijk centrum onderzoekt of het mogelijk en of wenselijk is dat de CTA's worden aangewezen als *National Preventive Mechanism* (NMP) als bedoeld in het VN-verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing. Nederland heeft dit verdrag op 28 september 2010 geratificeerd en op 20 december 2011 is door de Minister van Veiligheid en Justitie de Inspectie voor de Sanctietoepassing (inmiddels opgegaan in de Inspectie Veiligheid en Justitie) aangewezen als NMP.

Op basis van deze uitgangspunten heeft het landelijk centrum tenminste de navolgende taken:

A: Het bevorderen van een goed functionerende communicatie tussen het landelijk centrum en de 10 CTA's.

B : Het opstellen van kwaliteitscriteria voor het toezicht op de arrestantenzorg door de politie en het in de vorm van intervisie toetsen of de CTA's de goede dingen doen, op een goede wijze, door de goede mensen en op de goede momenten.

C: Het voorstellen van de bijzondere thema's die bij die inspecties door CTA's aan bod dienen te komen. Onderdeel van dit schema is een advies over de te volgen werkwijze bij de inspecties.

D: Het verzamelen en voor CTA's beschikbaar maken van de vigerende wetten, verordeningen en voorschriften die relevant zijn voor het werk van de CTA's. De ontwikkeling van nieuwe wet- en regelgeving dient gevolgd te worden.

E: Het bevorderen van een uniforme verslaglegging per inspectie en jaarverslag van iedere CTA.

F: Het actief participeren in bestaande netwerken van organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij de zorg voor arrestanten, welke arrestanten niet vallen onder het werkterrein van de CTA's. Dat participeren is gericht op de uitwisseling van kennis, de ontwikkeling van good practices en de samenwerking bij projecten die de reikwijdte van de organisatie te boven gaan.

G: Het landelijk centrum onderzoekt de mogelijkheid om aangewezen te worden als NMP.

H: Het organiseren van jaarlijks overleg voor alle (plaatsvervangend) voorzitters van de 10 CTA's, en een tweejaarlijkse conferentie voor alle leden, waarbij nieuwe inzichten en nieuwe kennis kunnen worden toegelicht en ervaringen kunnen worden gedeeld, om zo te komen tot verbetering van de kwaliteit van (het toezicht op) de arrestantenzorg en de ontwikkeling van good practices.

3. De positie van het Landelijk Centrum Commissies van Toezicht Arrestantenzorg

Volgens artikel 5 Rta vormen maximaal vier van de tien voorzitters van de Commissies van Toezicht Arrestantenzorg een landelijk centrum voor toezicht op de kwaliteit van de arrestantenzorg. De positie van het landelijk centrum ten opzichte van de CTA's laat zich met drie begrippen typeren: faciliterend, coördinerend en vertegenwoordigend.

Het landelijk centrum *faciliteert* het werk van de CTA's. Het landelijk centrum ondersteunt de CTA's bij het waarborgen van een kwaliteitsniveau van toezicht op arrestantenzorg. Zoals uitgewerkt bij de taken van het landelijk centrum, doet het centrum dit onder andere door het opstellen van een goed functionerende communicatiestructuur, het inventariseren en beschikbaar stellen van regelgeving en andere informatie over arrestantenzorg en toezicht daarop en het organiseren van bijeenkomsten van de CTA's.

Het landelijk centrum *coördineert* het landelijk toezicht op arrestantenzorg door te zorgen voor een overzicht van de werkzaamheden van de CTA's en waar nodig een standaardisering van deze werkzaamheden. Volgens de Rta ontwikkelt het landelijk centrum ten behoeve van de CTA's criteria met betrekking tot de kwaliteit en frequentie van inspecties. Zoals hierna uitgewerkt in paragraaf 4, doet het centrum dit onder andere door het opstellen van een kwaliteitsformat voor de inspectiebezoeken, voor de verslaglegging per inspectie en voor de jaarverslagen van de CTA's. Dit betekent niet dat het landelijk centrum een hiërarchische positie heeft ten opzichte van de CTA's; het is geen bestuur. De CTA's zijn onafhankelijk, maar dragen door het toepassen van de producten van het landelijk centrum bij aan het waarborgen van een landelijk kwaliteitsniveau van het toezicht op de arrestantenzorg. De producten van het landelijk centrum – zoals protocollen, standaarden en adviezen – zijn daarom niet bindend, maar de CTA's hanteren het principe van 'to comply or explain': zij passen deze producten in principe toe en wijken daar alleen gemotiveerd van af.

Het landelijk centrum *vertegenwoordigt* de CTA's naar andere partijen wanneer namens de hen gezamenlijk moet worden gesproken. Volgens de Rta rapporteert het landelijk centrum jaarlijks aan de korpschef over haar activiteiten en over de landelijke ontwikkelingen die verband houden met de werkzaamheden van de CTA's. Per 2014 zullen de CTA's door de Minister van Veiligheid en Justitie worden benoemd en zal het landelijk centrum derhalve rapporteren aan de Minister. Desalniettemin zal het landelijk centrum gesprekspartner blijven voor de korpschef en zijn staf aangaande arrestantenzorg en het toezicht daarop. Ook voor andere derde partijen zal het landelijk centrum aanspreekpunt zijn voor de gezamenlijke CTA's.

Voor Nederland geldende internationale regels, zoals artikel 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), het Europees verdrag ter Preventie van Foltering en het VN-verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing, vereisen een systeem van onafhankelijk toezicht op arrestantenzorg. Volgens het Facultatief Protocol (OPCAT⁷) bij dit laatstgenoemde verdrag dient Nederland een NPM in te richten. Een NPM houdt onder andere toezicht op de zorg voor mensen die van hun vrijheid zijn beroofd en in detentie verblijven. Bij brief van 20 december 2011 heeft de minister van Veiligheid en Justitie de Inspectie voor de Sanctietoepassing (thans de Inspectie Veiligheid en Justitie) een coördinerende rol gegeven ten aanzien van de Nederlandse NPM's. In dezelfde brief worden de Commissies van Toezicht voor de Politiecellen (thans de Commissies van Toezicht Arrestantenzorg) als 'toehoorder' bij het overleg van de NPM's benoemd. Het daadwerkelijke toezicht op de arrestantenzorg – volgens de OPCAT de taak van een NPM – wordt echter door de CTA's uitgevoerd en niet door de Inspectie Veiligheid en Justitie. Volgens artikel 19 van OPCAT is het de taak van de NPM's 'To regularly examine the treatment of the persons deprived of their liberty in places of detention' en 'To make recommendations to the relevant authorities with the aim of improving the treatment and the conditions of the persons deprived of their liberty.'

Een vertegenwoordiging van het landelijk centrum neemt vooralsnog als toehoorder deel aan de gezamenlijke vergaderingen van de NPM's. Tijdens dit overleg rapporteert het landelijk centrum over de kwaliteit van de arrestantenzorg door de Nederlandse politie en adviseert zij de NPM over het toezicht op arrestantenzorg.

---

⁷ Volledige naam: Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. Nederland heeft het verdrag op 28 september 2010 geratificeerd.

4. Producten van het Landelijk Centrum Commissies van Toezicht Arrestantenzorg

Ter uitvoering van de in paragraaf 2 beschreven taken, zal het landelijk centrum de volgende producten leveren:

- Selectieprocedures
- Standaard verklaring geheimhouding
- Format inspectie
- Format jaarverslag per eenheid
- Format jaarverslag landelijk centrum
- Landelijke bijeenkomsten
- Keuzemodel voor specifieke thema's
- Website/virtueel kantoor

1. Selectieprocedures

Het landelijk centrum doet voorstellen over de procedures voor de selectie van de leden van het landelijk centrum en van de leden van de CTA's.

Selectie van leden van het landelijk centrum:

De Rta omschrijft in artikel 5:

"1. Maximaal vier voorzitters van de CTA's vormen een landelijk centrum voor toezicht op de kwaliteit van de arrestantenzorg. [...]"

2. Elk jaar rouleert één van de voorzitters met een voorzitter uit een andere eenheid."

Het landelijk centrum adviseert hiervoor geen selectie- c.q. benoemingsprocedure op te stellen maar een rooster op te stellen waarin wordt vastgelegd welke eenheden in welk jaar een voorzitter leveren. Op deze wijze wordt het lidmaatschap van het landelijk centrum niet persoonsgebonden maar eenheidsgebonden. Leden zijn vier jaar lid van het landelijk centrum. Volgens deze dakpanconstructies wordt jaarlijks één lid vervangen door een nieuw lid (een voorzitter van een andere CTA), waarbij de overige drie leden voor continuïteit zorgen. Binnen enkele jaren zullen alle CTA's dus deel hebben genomen aan het landelijk centrum. Wanneer een lid stopt als voorzitter van een CTA lopende de voor die eenheid geldende termijn, dan wordt dit lid vervangen door de nieuwe voorzitter van dezelfde CTA voor de resterende termijn.

De leden van het landelijk centrum kiezen uit hun midden een voorzitter voor de periode van een jaar.

Selectie van leden van de CTA's:

Tijdens de vergadering van 27 maart 2013 is reeds gesproken over de te volgen procedure. Ook is er een modelvacature opgesteld en aan de CTA's verstrekt. Afgesproken is dat in het voorjaar van 2014 een evaluatie zal plaatsvinden van deze procedure en de modelvacature. Eventueel kan aan de hand daarvan besloten worden een macroprofiel op te stellen.

2. Standaard verklaring geheimhouding

Artikel 7. van de Rta bepaalt dat de leden van de CTA's verplicht zijn tot geheimhouding van al hetgeen hen in de uitoefening van hun commissietaken ter kennis komt. In de toelichting op de Rta wordt niet nader ingegaan op de wijze waarop aan deze verplichting inhoud wordt gegeven. Voor de hand ligt om dit te doen door middel van een ondertekende verklaring per commissielid. Het landelijk centrum zal zorgen voor een modelverklaring. Het landelijk centrum stelt voor het beheer van deze verklaringen decentraal door de eenheden te laten doen.

3. Format inspectie

De voormalige 22 Commissies van Toezicht op de Politiecellen zijn samengevoegd tot tien Commissies van Toezicht Arrestantenzorg. Tot nu toe hadden de 22 commissies geen standaard ontwikkeld ten aanzien van het aanleveren van gegevens over hun werkzaamheden, het is dus ook niet mogelijk om landelijk gegevens te generaliseren. Ten aanzien van een standaard format inspectie spelen tenminste de volgende elementen:

- de wijze van het houden van toezicht en het uitvoeren van inspecties landelijk meer in lijn te brengen, gepaard aan het ontwikkelen van een minimale kwaliteitsstandaard
- mogelijkheid om naar aanleiding van de rapportages per eenheid een eensluitend jaarverslag op te stellen, dat mede de basis vormt voor een jaarverslag van het landelijk centrum dat in maart van het

jaar volgend op het verslagjaar kan worden aangeboden aan de minister van V&J.

Bij het maken van dit product zal het landelijk centrum ook een voorzet geven ten aanzien van bijvoorbeeld de minimale bezoekfrequentie, onderscheiden naar ophoudkamers op de politiebureaus en cellencomplexen, alsmede ten aanzien van de vraag of de bezoeken door één commissielid afgelegd worden of door twee leden gezamenlijk.

4. Format Jaarverslag per eenheid

Art. 3 Rta lid b. :*”jaarlijks uiterlijk 1 maart rapport uit te brengen aan de korpschef over haar werkzaamheden en bevindingen, overeenkomstig een door de korpschef in afstemming met de voorzitters van de commissie vastgesteld model”*

Dit format ligt in het verlengde van het format inspectie, omdat uit die verslagen het jaarverslag per eenheid gegeneraliseerd moet worden. Het jaarverslag per eenheid geeft inzicht in:

- de samenstelling van de CTA;
- het aantal te bezoeken locaties (politiebureaus, cellencomplexen, ophoudgelegenheden bij rechtbanken, landelijke voorzieningen (voormalig KLPD);
- het aantal afgelegde bezoeken;
- bevindingen betreffende de wijze waarop de arrestantenzorg in het algemeen wordt uitgevoerd;
- bevindingen betreffende de wijze waarop aandacht is besteed aan bijzondere doelgroepen (GHB/Jeugd/GGz klanten etc);
- conclusies en adviezen (samenvattend overzicht).

Het format voorziet in een inhoudsopgave.

5. Format jaarverslag landelijk centrum

Art. 5 lid 4. van de Rta:*”Het landelijk centrum rapporteert jaarlijks aan de korpschef over haar activiteiten en over de landelijke ontwikkelingen die verband houden met de werkzaamheden van de Commissies van Toezicht Arrestantenzorg.”*

Dit jaarverslag borduurt voort op de 10 door de CTA's uit te brengen jaarverslagen en dient uit die verslagen gegeneerd te worden. Tevens wordt verslag gedaan van de door het landelijk centrum uitgevoerde activiteiten. Daarnaast kunnen landelijke thema's en ontwikkelingen worden aangegeven. Het format voorziet in een inhoudsopgave.

6. Keuzemodel voor specifieke thema's

Art. 5 lid 3 Rta :*”Zij (het landelijk centrum) stelt periodiek specifieke thema's vast waaraan tijdens de inspecties aandacht wordt besteed.*

Het landelijk centrum inventariseert onder de CTA's welk(e) onderwerp(en) zo actueel is dat het aandacht behoeft van alle CTA's (zie ook website).

7. Website/virtueel kantoor

Het is de taak van het landelijk centrum een goede communicatie tussen de CTA's te bevorderen.

Verder is het de taak om relevante informatie te verzamelen en beschikbaar te stellen aan de CTA's.

In de landelijke vergadering van voorzitters (27 maart 2013) is aangegeven dat er behoefte bestaat om kennis en informatie te delen door middel van een website cq digitaal kantoor.

Bovenstaande productaanduidingen laten zien dat uitwisseling met behulp van e-mail een te beperkte mogelijkheid biedt en eenduidigheid van de informatie niet wordt gegarandeerd.

De gedachte is dat een website deze mogelijkheid wel biedt.

Op de site kunnen geplaatst worden:

- regelgeving (met optredende aanpassingen)
- procedurebeschrijvingen, hierboven genoemd
- ontwikkelde formats
- jaarverslagen van CTA's/landelijk centrum
- reacties korpschef/minister op uitgebrachte adviezen
- verslagen bijeenkomsten landelijk centrum
- verslagen jaarlijkse bijeenkomsten voorzitters e.a.
- verslagen landelijke bijeenkomsten commissieleden
- overzicht contactgegevens en samenstelling CTA's en landelijk centrum
- discussieplatform (inventariseren behoefte aan specifieke thema's)

- specifieke thema's: achtergrondinformatie
- landelijke ontwikkelingen (NPM etc.)
- internationale ontwikkelingen (verdragen etc.)

8. Landelijke bijeenkomsten

In de vergadering van voorzitters op 27 maart 2013 is vastgesteld om jaarlijks een bijeenkomst van voorzitters, vicevoorzitters en secretarissen te houden. Daarnaast is besloten om tweejaarlijks een landelijke bijeenkomst te houden waaraan alle commissieleden kunnen deelnemen. Het landelijk centrum neemt hiervoor het initiatief.

5. Ondersteuning Landelijk Centrum Commissies van Toezicht Arrestantenzorg

De ambtelijke en secretariële ondersteuning van het landelijk centrum wordt verzorgd door de korpsstaf van de nationale politie. Naast deze ondersteuning bestaat ook behoefte aan facilitering op financieel gebied c.q. door levering van feitelijke ondersteuning ten behoeve van met name de gewenste website en de te organiseren landelijke bijeenkomsten.

Voor de uitvoering van bovenbeschreven taken en het leveren van bovenbeschreven producten, omvat deze ondersteuning in elk geval:

- het plannen van de vergaderingen van het landelijk centrum, het maken van de agenda en het maken van notulen
- communicatie met de secretarissen van de CTA's om de CTA's in kennis te stellen van de producten van het landelijk centrum en om van de CTA's de informatie te verkrijgen die noodzakelijk is voor de uitvoering van de taken van het landelijk centrum
- communicatie met de webdesigner en webbeheerder van de website van het landelijk centrum. Het op verzoek van het landelijk centrum aanleveren van informatie voor de website
- het in kennis stellen van het landelijk centrum over relevante ontwikkelingen binnen de nationale politie en het ministerie van Veiligheid en Justitie
- het adviseren van het landelijk centrum over de praktische uitvoerbaarheid van de adviezen en de producten van het landelijk centrum
- het ten behoeve van de landelijke bijeenkomsten van de CTA's reserveren van vergaderruimte, versturen van uitnodigingen, uitvoeren van deelnemersregistratie en overige zaken betreffende de logistiek van deze bijeenkomsten.

BIJLAGE 2

	Amsterdam	Noord-Nederland	Midden-Nederland	Limburg	Den Haag	Noord-Holland	Rotterdam	Oost-Brabant	Oost-Nederland	Zeeland-WBr
2013	x	x	x	x						
2014		x	x	x	x					
2015			x	x	x	x				
2016				x	x	x	x			
2017					x	x	x	x		
2018						x	x	x	x	
2019							x	x	x	x
2020	x							x	x	x
2021	x	x							x	x
2022	x	x	x							x
2023	x	x	x	x						
2024		x	x	x	x					
2025			x	x	x	x				
2026				x	x	x	x			

BIJLAGE 3

Werving en selectie leden CTA

Tot 1 januari 2014 is het op grond van de Regeling beheer politie aan de korpschef om de leden van de CTA te benoemen. Vanaf 1 januari 2014 (zo is althans de verwachting) zal deze bevoegdheid op grond van het Besluit beheer politie aan de Minister toekomen.

In beide gevallen is het aan de CTA van de eenheid om nieuwe leden te werven, te selecteren en ter benoeming voor te dragen. Daarbij worden zij ondersteund door de ambtelijk secretaris van de commissie en indien gewenst door andere politiemedewerkers (bijvoorbeeld HRM-medewerkers).

Ten behoeve van de werving hebben de (plaatsvervangend) voorzitters van de CTA's uit de eenheden ter vergadering van 27 maart 2013 besloten om landelijk één vacaturetekst te hanteren. Ter vergadering is deze besproken en nadien door het landelijk centrum CTA, rekening houdend met het ter vergadering gestelde, aangepast c.q. aangevuld. De tekst zoals deze is bijgevoegd, met name het gestelde omtrent samenstelling van de CTA en het profiel van de leden, wordt gedragen door het landelijk centrum.

Ten aanzien van de samenstelling verdient opmerking dat de opsomming van mogelijke achtergronden niet limitatief is. Het is aan de betreffende CTA om te bepalen welke kennis, ervaring en achtergrond op het moment van werving gewenst is met het oog op een evenwichtige samenstelling van de CTA.

COMMISSIE TOEZICHT ARRESTANTENZORG

Sinds 2001 is wettelijk vastgelegd dat er een commissie is, volledig bestaande uit onafhankelijke leden, die toezicht houdt op de arrestantenzorg. Dit toezicht geeft inzicht in de manier waarop de politie daarmee omgaat. Burgers en ingeslotenen kunnen door onafhankelijk toezicht op de arrestantenzorg meer vertrouwen in de politie krijgen, waardoor de legitimiteit van het politieoptreden versterkt wordt. Het is goed dat de maatschappij zelf controleert dat personen die zijn ingesloten juist worden bejegend.

De Commissie Toezicht Arrestantenzorg ..... (naam eenheid), heeft tot taak toezicht te houden op huisvesting, transport, veiligheid, verzorging en bejegening van arrestanten in (en naar) de politieburo's en cellencomplexen, die binnen de eenheid....., onderdeel van het korps Nationale Politie, door de politie gebruikt worden.

Voor deze commissie zijn we op zoek naar :

een aantal enthousiaste en kundige commissieleden

De commissie is divers samengesteld. Vanuit hun eigen maatschappelijke achtergrond brengen de leden specifieke kennis, deskundigheid en ervaring in. Relevante achtergronden voor de leden die wij op dit moment zoeken zijn o.a. .... (bijvoorbeeld de (geestelijke) gezondheidszorg (bv. arts), sociaal maatschappelijke hulpverlening, openbaar bestuur, het gevangeniswezen, justitie, advocatuur etc).

De functie

De commissie stelt zich regelmatig door eigen waarneming op de hoogte van de kwaliteit van arrestantenzorg. Daarvoor bezoekt zij periodiek alle locaties binnen de eenheid, waar verdachten kunnen worden ingesloten. Naast haar toezichthoudende taak, geeft zij gevraagd en ongevraagd advies en inlichtingen aan de korpschef over aangelegenheden betreffende het insluiten van verdachten.

Een commissielid wordt benoemd voor een termijn van vier jaar met mogelijke verlenging van nogmaals vier jaren.

Profiel

- binding met het geografische werkgebied;
- HBO/WO werk- en denkniveau;
- in staat om zo nodig zelfstandig inspecties te verrichten;
- goede schriftelijke en mondelinge vaardigheden.

De leden van de commissie zijn verplicht tot geheimhouding van al hetgeen hen in de uitoefening van hun taak ter kennis komt. Hiervoor ondertekenen zij een geheimhoudingsverklaring.

Vergoeding

De commissie komt ....maal per jaar bijeen. De werkzaamheden nemen ongeveer ... dagdelen op jaarbasis in beslag (...vergaderingen, ... inspecties). De leden ontvangen een onkostenvergoeding per vergadering/inspectie.

Informatie en reageren

Interesse in deze functie? Stuur dan uw sollicitatiebrief met cv vóór ..... naar .....onder vermelding van "Lid commissie toezicht arrestantenzorg". Meer informatie? Mail naar .....

Een antecedentenonderzoek door de politie maakt onderdeel uit van de selectieprocedure.

BIJLAGE 4

GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

Ik verklaar, dat ik,

Voorna(a)m(en), ACHTERNAAM

geboren op   te   ,

zaken, waarvan ik uit hoofde van mijn werkzaamheden als commissielid van de Commissie van Toezicht op de Arrestantenzorg, Politie Eenheid ....., op grond van het Besluit politiegegevens of anderszins, kennis draag en die mij als geheim zijn toevertrouwd of waarvan ik het vertrouwelijk karakter moet begrijpen, niet zal openbaren aan anderen dan aan hen, aan wie ik volgens de wet of ambtshalve tot mededeling ben verplicht, noch gedurende mijn lidmaatschap van genoemde commissie, noch na afloop daarvan.

Ik heb deze verklaring ondertekend in tegenwoordigheid van .....

....., ...

de eerste ondergetekende,

voorna(a)m(en), ACHTERNAAM

de tweede ondergetekende,

*voorna(a)m(en), ACHTERNAAM
functie*

BIJLAGE 5

Geachte commissieleden,

Namens het landelijk centrum Commissies van Toezicht Arrestantenzorg (LCCTA) bericht ik u het volgende.

Artikel 3, lid 2, van de Regeling Toezicht Arrestantenzorg bepaalt: “De Commissie heeft tot taak jaarlijks voor 1 maart rapport uit te brengen aan de korpschef over haar werkzaamheden en bevindingen, overeenkomstig een door de korpschef in afstemming met de voorzitters van de commissies vastgesteld model. De commissie brengt deze rapportage ook uit aan de politiechef en burgemeesters binnen de eenheid. Dit rapport is openbaar”. Alhoewel het onderwerp “jaarverslag” al enige keren op de agenda van het LCCTA heeft gestaan hebben we eerst op 26 november 2013 besloten om aan de Commissies van Toezicht op de Arrestantenzorg een ongevraagd advies uit te brengen over het model voor het jaarverslag 2013. We zullen dat uiteraard evalueren zodat we voor 2014 en verdere jaren tot een door de korpschef in afstemming met ons vastgesteld model kunnen komen. Het uiteindelijke model zal aansluiten bij het thans nog vast te stellen modelformulier voor de inspecties.

Bij het advies over het jaarverslag 2013 heeft het LCCTA twee overwegingen zwaar laten wegen:

- Door een meer eenduidige wijze van het opstellen van het jaarverslag, waardoor over meerdere jaren een duidelijker beeld kan worden verkregen over de ontwikkeling van de kwaliteit van de arrestantenzorg in Nederland, ontstaat een stevige basis om verder te investeren in de kwaliteit van de arrestantenzorg. Er is thans nauwelijks een landelijk beeld over de kwaliteit van de arrestantenzorg wat overigens niet wil zeggen dat die, in het algemeen, slecht is. Sinds het instellen van de commissies voor toezicht politiecellen (thans de CTA's) zijn, naar het oordeel van de LCCTA, duidelijk vorderingen gemaakt.
- De Tweede Kamer heeft het Facultatief Protocol (OPCAT) bij het VN Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing geratificeerd. Volgens het OPCAT dient Nederland een *National Preventive Mechanism* in te richten. Een NPM houdt onder andere toezicht op de zorg voor de mensen die van hun vrijheid zijn beroofd en in detentie verblijven. Dat toezicht is onder meer een van de taken van een CTA. Er zijn in Nederland meerdere NPM's, die worden gecoördineerd door de Inspectie Veiligheid en Justitie. Het LCCTA heeft thans officieel de status van toehoorder in het NPM-overleg. De jaarverslagen van de verschillende CTA's zullen daardoor mede onderdeel uitmaken van de rapportage van de Inspectie Veiligheid en Justitie aan de Hoge Commissaris voor de Mensen Rechten van de VN. Het is in dat kader van belang dat deze jaarverslagen volgens een model worden ingericht.

Het model dat wij u hier voorleggen is gebaseerd op het model “CTA-Rapportage Cellencomplex/Ophoudkamers”. Dit model is overigens nog in ontwikkeling en is onlangs door een drietal CTA's getest.

Op grond van bovenstaande adviseren wij u om uw jaarverslag 2013 volgens het hierna voorgestelde model in te richten. Wij realiseren ons dat dat voor u en voor de secretarissen van de Commissies van Toezicht Arrestantenzorg nogal wat werk met zich brengt, maar op deze manier werken we wel aan het verkrijgen van één landelijke beeld over de kwaliteit van de arrestantenzorg in Nederland en kan op de ontwikkeling van die kwaliteit beter gestuurd worden. Het LCCTA heeft ook niet de idee dat iedere CTA zijn jaarverslag volgens een nog niet geformuleerde 100% norm zal maken, maar we denken wel met dit model een goed begin te maken.

- **Inleiding.**
Hier kunt u verwijzen naar bovenstaande (en aanhalen indien gewenst) en uiteraard eenheid-specifieke opmerkingen toevoegen.
- **Samenstelling commissie van toezicht arrestantenzorg etc.**
- **Ontvangst en rondleiding.**
Hier geeft U aan hoeveel inspectiebezoeken er zijn afgelegd aan politiecellen, ophoudkamers, cellen in gerechtsgebouwen etcetera, alsmede hoeveel andersoortige bezoeken u heeft afgelegd (denk aan het bijwonen van ontruimingsoefeningen) en geeft u een oordeel over de wijze van ontvangst. Het totaal oordeel over de ontvangst wordt vervolgens samengevat als *“zeer onvoldoende; onvoldoende; matig; voldoende of goed”*.
- **Registratie.**
Is de registratie van gegevens betreffende (de verzorging van) de arrestanten actueel en volledig?
Het totaal oordeel over de registratie wordt vervolgens samengevat als *“zeer onvoldoende; onvoldoende; matig; voldoende of goed”*.
- **Huisvesting.**
Voldeden de cellen en ophoudkamers en bijbehorende ruimten (luchtplaats, sanitair, dokterskamer, advocatenkamer etc.) aan de daaraan in regelgeving gestelde technische eisen en eisen op het gebied van inrichting?
Zo neen, welke afwijkingen werden hoe vaak geconstateerd.
Wat was uw oordeel en advies over de staat van onderhoud van de cel en ophoudkamer (staat van onderhoud; staat van hygiëne; werking intercom).
Het totaaloordeel over de huisvestingsaspecten van het cellencomplex c.q. de ophoudkamers wordt vervolgens samengevat als *“zeer onvoldoende; onvoldoende, matig, voldoende of goed”*.
- **Veiligheid van arrestanten.**
Besteed in deze paragraaf aandacht aan onderwerpen als de gebruikersvergunning, ontruimingsplannen en –oefeningen, vluchtwegen, BHV, middelen betreffende brandveiligheid, afwezigheid van gevaarlijke voorwerpen, oogdouches, legionellabeleid, schoonmaakprotocollen, voedselopslag, (protocollen betreffende) observatiecellen, transportmiddelen.
Het totaal oordeel over de veiligheidsaspecten van het cellencomplex c.q. de ophoudkamers wordt vervolgens samengevat als *“zeer onvoldoende; onvoldoende, matig; voldoende; goed”*
- **Veiligheid arrestantenzorgers.**
Besteed in deze paragraaf aandacht aan een kwalitatieve en kwantitatieve adequate personeelsbezetting, communicatie- en alarmeringssystemen, (berging van) geweldsmiddelen, periodiek werkoverleg, scholing.
Het totaal oordeel over de veiligheid van de arrestantenzorgers wordt vervolgens samengevat als *“zeer onvoldoende; onvoldoende; matig; voldoende; goed”*.
- **Bejegening van arrestanten.**
Besteed in deze paragraaf aandacht aan oneigenlijk gebruik van cellen en/of ophoudkamers, huisregels, kwaliteit en kwantiteit voedsel, persoonlijke hygiëne, kleding, ontspanning, luchten, medische zorg (artsbezoek, medicijngebruik, opslag medicijnen, EHBO), aandacht c.q. protocollen specifieke doelgroepen (Jeugdigen, zowel jongens als meisjes; alcoholgebruikers; drugsverslaafden, o.a. een ghb protocol; arrestanten met psychische problematiek; vreemdelingen en asielzoekers).
Het totaal oordeel over de bejegening van arrestanten wordt vervolgens samengevat als *“zeer onvoldoende, onvoldoende, matig, voldoende, goed”*.

- **De bevindingen van arrestanten.**

Het is steeds meer gebruik om ook arrestanten te interviewen over hun bevindingen tijdens hun verblijf in het cellencomplex en/of ophoudkamers. Onder dit hoofdstuk dient gerapporteerd te worden hoeveel interviews zijn gehouden en of daar opvallende scores uit zijn gekomen. Die scores dienen dan kort toegelicht te worden.

Het LCCTA verzoekt U om het jaarverslag van de verschillende CTA's voor 1 maart 2014 in te zenden naar het secretariaat van het LCCTA.

Het LCCTA zal mede aan de hand van die jaarverslagen haar eigen jaarverslag maken, waarin verslag wordt gedaan over haar activiteiten en over de landelijke ontwikkelingen die verband houden met de werkzaamheden van de CTA's.

Hoogachtend,

Dhr. R. van Benthem RA
Voorzitter van het LCCTA.